

Ons nummer: O24.000305

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Co-vergisters
Commissie	Doarp, Stêd en Omkriten
Collegebesluit d.d.	6 februari 2024
Portefeuillehouder	Petra van den Akker
Team	Ondersteuning en Advies
Adviseur	Francois Nijp

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

- af te zien van nadere handhaving omdat vooreerst geen overtreding is/wordt geconstateerd;
- in te stemmen met de brief aan de vergister in Tirns;
- in te stemmen met het door de provincie Drenthe - namens alle betrokken bevoegde gezagen in de drie noordelijke provincies - laten versturen van een brief aan ministeries en landelijke (overheids)organisaties, over de besluiten die door de individuele bevoegde gezagen zijn genomen over hun co-vergister(s);
- in te stemmen met het informeren van de gemeenteraad middels actieve Info;

Toelichting/achtergrond

Met deze Actieve Informatie informeren wij u over de stand van zaken over het met amfetamine verontreinigde digestaat dat eerder is aangetroffen bij meerdere co-vergisters in Fryslân, Drenthe en Groningen. Daarnaast informeren wij u dat wij, samen met de provincies Drenthe en Groningen en alle betrokken gemeenten, tot de conclusie zijn gekomen dat er op grond van de Omgevingswet voor de provincie en gemeenten geen juridische basis is om handhavend op te treden.

Op 7 november 2023 hebben wij uw raad middels Actieve Info geïnformeerd over de constatering dat er met amfetamine verontreinigd digestaat is aangetroffen bij meerdere co-vergisters in Fryslân, Drenthe en Groningen. Dit naar aanleiding van onderzoek door de drie noordelijke omgevingsdiensten naar mogelijke aanwezigheid van onder andere amfetamine in het digestaat van co-vergisters. In Fryslân was er bij negen van de 14 co-vergisters een amfetaminewaarde aangetroffen boven de detectiewaarde. Dat wil zeggen dat er ten minste 10 µgr amfetamine per kg is aangetroffen. Bij twee van deze co-vergisters is de provincie het bevoegd gezag (inmiddels) Omgevingswet.

Eind oktober heeft er tweede bemonstering en analyse plaatsgevonden bij de co-vergisters waar in de eerste bemonsteringsronde amfetaminen zijn aangetroffen. Over de resultaten van deze tweede monsternamen hebben wij u raad op 5 december 2023 middels Actieve Info geïnformeerd.

In samenwerking tussen de provincies Groningen, Drenthe, Fryslân, de betrokken gemeenten en omgevingsdiensten zijn er in de daaropvolgende maanden twee vervolgstappen uitgezet. Zo is er:

- nader onderzoek gedaan naar de herkomst van de (verhoogde concentratie) amfetamine in het digestaat;
- een juridische analyse en second opinion uitgevoerd naar het wel of niet handhavend optreden van de bevoegde gezagen.

Ad 1) Naar aanleiding van de bevindingen na de eerste bemonsteringen en analyses is door de drie noordelijke omgevingsdiensten (NOD) in samenwerking met het Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC) door data-analisten ketenonderzoek ingesteld naar de mogelijke herkomst van de amfetaminen. Uit hun onderzoek is geen (potentiële) bron naar voren gekomen. Het rapport van de data-analisten van 26 januari 2024 is bijgevoegd in bijlage 1.

Ad 2) Trip Advocaten (huisadvocaat van de provincie Fryslân; verder: Trip) heeft op ons verzoek een juridische analyse en second opinion uitgevoerd. Het advies van Trip is bijgevoegd in bijlage 2. Uit het advies blijkt dat er op grond van de Omgevingswet voor de provincie en gemeenten op dit moment onvoldoende juridische en feitelijke basis is om handhavend op te treden.

De provincie Drenthe, waar Trip ook huisadvocaat is, heeft het advies van Trip eveneens overgenomen. De provincie Groningen heeft de second opinion van Trip laten toetsen door hun huisadvocaat, Plas Bossinade en die kan zich in alle opzichten vinden in het advies van Trip.

Ook door en namens de branche heeft uitgebreid onderzoek plaatsgevonden. Daarbij is onderzoek gedaan naar 1. Invoer middels (externe) mest en/of co-producten, 2. Illegale dumping van drugsafval, 3: Vorming in de vergister, 4. Vorming tijdens het analyseproces van de monsters en 5. Fout-positief constatering door gelijkende stof. Het rapport (inclusief bijlagen) van de branche d.d. 9 januari 2024 is eveneens bijgevoegd (bijlagen 3 en 4).

Uit onderzoeken is gebleken dat 80% van de amfetamine in de bodem in 6 maanden is afgebroken en dat met verontreinigd digestaat met een gehalte aan amfetamine tot 400 µgr/kg bij eenmalige toepassing zonder risico's voor de bodem kunnen worden toegepast.

Op basis van de rapporten van de data-analisten en de branche alsmede de second opinion van Trip (onderschreven door PlasBossinade) zijn de bevoegde gezagen in de drie noordelijke provincies tot de conclusie gekomen dat er op basis van de nu beschikbare informatie voor de provincies en gemeenten geen wettelijke grondslag in de Omgevingswet is om handhavend op te treden bij het met amfetamine verontreinigd digestaat. Dit besluit is ook behandeld in de collegevergaderingen van 6 februari 2024 van alle betrokken bevoegde gezagen in de drie noordelijke provincies

Daarnaast hebben de betrokken bevoegde gezagen besloten om een brief te sturen aan de co-vergisters, waarvan zij het bevoegd gezag Omgevingswet zijn én het digestaat is verontreinigd met amfetamine, toegezonden. In deze brief is aangegeven dat het standpunt, dat op 30 januari 2024 aan de ministeries is verwoord. Een afschrift hiervan is met een begeleidende brief aan eerder genoemde ministeries gestuurd. Beide brieven zijn bijgevoegd (in bijlagen 5 en 6).

Wij vertrouwen er op u zo voldoende te hebben geïnformeerd en zullen u op de hoogte houden van eventuele verdere ontwikkelingen met betrekking tot de co-vergisters.

Bijlage(n)

1. Rapport 'Productstromingen co-vergisters: Het in kaart brengen van geleverde en uitgaande producten, de daarbij betrokken actoren en onderlinge verbanden' (data-analisten NOD en RIEC; d.d. 25 januari 2024);
2. Memo 'Amfetamine in digestaat' (Trip Advocaten; d.d. 12 januari 2024);
3. Rapport 'Informatiedocument Amfetamine in biogasinstallaties; d.d. 9 januari 2024);
4. Bijlagen bij rapport onder bijlage 3;
5. Brief aan ministeries d.d. 30 januari 2024;
6. Brief aan de co-vergisters d.d. 6 februari 2024.